

Fem lloc al tercer lloc?

Publicat per [Interacció](#) [1] el 22/07/2019 - 10:17 | Última modificació: 22/07/2019 - 11:33

[Jean-Pierre Saez](#) [2] [dir.] | [L'Observatoire des politiques culturelles](#) [3]

[El número 52 de la revista l'Observatoire](#) [4] està dedicada al concepte «**Tiers-Lieu**» (tercer lloc), el qual **té força presència a França**.

El concepte neix l'any 1989 a Estats Units, de la mà del sociòleg [Ray Oldenburg](#) [5]. Té a veure amb un espai que no és el mateix que el domèstic (primer lloc) ni el laboral (segon lloc), en els quals les persones invertim la major part del nostre temps, sinó que **es tracta d'un altre espai on socialitzar i practicar tota diversitat d'activitats durant el temps lliure**. A més, és normalment un indret **reclamat per la pròpia comunitat amb un fort sentiment de pertinença**. Com és ben sabut, el tercer lloc no necessàriament té a veure amb l'**àmbit cultural**, ja que fins i tot una botiga de barri pot arribar a ser-ho, però en moltes ocasions sí que sorgeix aquesta vinculació.

Els diferents articles de la revista tracten diversos models considerats tercers llocs, i més concretament **tercers llocs en els quals la cultura pren protagonisme**. De cadascun d'ells se n'extreuen un seguit de reflexions, algunes de les quals trobem interessants de presentar:

- Un **punt de trobada per la mediació**, que fomenta la participació ciutadana i la diversitat i els valors de compartir
- Solen transgredir les fronteres dels equipaments culturals convencionals, creant **espais híbrids** amb una gran varietat d'activitats.
- Una etiqueta necessària per tal que englobi l'**àmplia tipologia** de tercers llocs que pot existir.
- El tercer lloc com a possible **fórmula per tal de revitalitzar la cultura** i d'explorar-ne noves funcions més properes a la comunitat.

A banda de reflexionar sobre aquestes qüestions, entre d'altres, la revista il·lustra el concepte a través d'exemples concrets, com ara el [Centquatre](#) [6] a la capital francesa i el [Medialab Prado](#) [7] a Madrid.

Més a prop nostre aquest concepte ha pres força des de fa anys a l'àmbit de les biblioteques municipals, ja que la seva voluntat és crear un espai de trobada, d'àgora, on l'objectiu vagi més enllà d'únicament consultar llibres. Tanmateix, la revista ens deixa clar que el concepte tercer lloc es pot extrapolar a escenaris molt diversos, com ara:

- La [Fabra i Coats](#) [8] de Barcelona, per la diversitat d'activitats que acull, sempre relacionades amb la cultura ja sigui des de l'àmbit popular o contemporani, i pel fet d'haver nascut fruit de la demanda del propi barri.

- La [Fàbrica Roca Umbert](#) [9] de Granollers, pel seu caràcter mutlidisciplinari i enfocament integral de la creació

- Molts dels [casals populars, ateneus i centres cívics](#) [10] dels pobles i ciutats de Catalunya, tots aquests que fomentin la participació i l'encontre.

Aquests tres casos són només alguns dels múltiples projectes que, ja sigui d'una forma explícita o implícita, apel·len al tercer lloc. Tal i com queda palès a l'Observatoire, el tercer lloc pot ser un model a seguir i a desenvolupar des d'àmbits i perspectives molt diverses.

Tal i com podem llegir en aquest article, "[L'hypothèse des tiers lieux culturels](#) [11]" a The Conversation, estem assistint a l'aparició d'una nova categoria de tercers llocs, que són **els tercers llocs culturals**, que defineix com a **espais oberts i híbrids per compartir coneixements i cultures, però especialment situen l'usuari al centre de l'aprenentatge, la producció i la difusió de cultures i coneixements**.

Proposa que els tercers llocs culturals s'haurien de trobar arrelats al seu territori i posicionar-se com a interfícies entre les institucions culturals i el substrat d'habitants, usuaris i esferes culturals i artístiques emergents, més alternatives. **D'aquesta manera, promou una cultura de l'experimentació i la coproducció de coneixements i cultures**. Alguns museus, com ara el [MAD](#) [12] de París o el [museu gallo-romà](#) [13] de Lió, s'han convertit recentment en veritables laboratoris experimentals durant els esdeveniments del [Museomix](#) [14]. Podeu veure com funcionen aquests laboratoris en el següent vídeo:

El mateix article proposa un reguitzell de dubtes pendents, pel qual la hipòtesi de tercers llocs culturals no es pot validar sense l'observació dels llocs culturals i la investigació d'aquestes qüestions i problemàtiques:

- Fins a quin punt els tercers llocs culturals tenen un paper real en la vida local? Tenen èxit en integrar socialment el coneixement i la cultura i fer de les innovacions tècniques i digitals un autèntic aprenentatge social?
- Fins a quin punt els terços culturals aconseguen regular tensions i superar els antagonismes estructurals entre ciència i coneixement, cultura digital i cultura escrita, aproximació conceptual i

enfocament experimental, espai de reflexió i espai de sociabilitat, lloc institucional i lloc alternatiu, societat del coneixement (procomú) i economia del coneixement (mercat), etc.

- La trobada de coneixements, cultures i múltiples actors amb interessos potencialment divergents fa possible enriquir els mecanismes de producció i difusió del coneixement?
- Quins són els riscos a llarg termini d'aquest moviment generalitzat d'especialització de llocs culturals? Veurem l'aparició d'espais genèrics, intentant diferenciar entre una biblioteca, un museu, una incubadora o un espai de servei públic obsolet?
- Són suficients les habilitats i els oficis tradicionals de la cultura per tenir en compte els nous reptes induïts pels tercers llocs culturals?
- Finalment, els tercers llocs culturals prefiguren noves formes de producció i difusió del coneixement, o es redueixen a meres "pantalles estètiques" que emmascaren la realitat de les retallades pressupostàries i la pèrdua d'atractiu de certs llocs de cultura i sabers culturals?

Podeu consultar l'[Observatoire La Revue Des Politiques Culturelles. Tiers-Lieux: Un Modèle à Suivre?](#) [4] al [Centre d'Informació i Documentació](#) [15].

[Inicieu sessió](#) [16] o [registreu-vos](#) [17] per a enviar comentaris

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: educació i cultura

Etiquetes: diversitat cultural

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: governança cultural

- [18]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2019/tercer-lloc>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?idx=au&q=Saez%2C+Jean-Pierre>

[3] <http://www.observatoire-culture.net/>

[4] https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=46074&query_desc=kw%2Cwrdl%3A%20Tiers-Lieux

[5] https://en.wikipedia.org/wiki/Ray_Oldenburger

[6] <http://www.104.fr/>

[7] <https://www.medialab-prado.es/>

[8] <http://ajuntament.barcelona.cat/fabraicoats/ca>

[9] <http://rocaumbert.com/que-es-roca-umbert/>

[10] <http://www.casalsiateneus.cat/>

[11] <https://theconversation.com/lhypothese-des-tiers-lieux-culturels-92465>

[12] <https://madparis.fr/>

[13] <http://musee-site.rhone.fr/>

[14] <https://www.museomix.org/>

[15] <https://www.diba.cat/web/cerc/cidoc>

[16] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2019/patrimoni-marca-ciutat>

[17] <https://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>

[18] <https://interaccio.diba.cat/node/8039>